

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie   Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd   Sprekend verleden

Schoon voor God.

Toen Stéfanus voor de Joodse raad werd gedaagd vanwege lasterlijke woorden die hij gezegd zou hebben over Mozes, heeft hij zich mogen verantwoorden.

In zijn rede sprak hij uitvoerig en met grote eerbied over Mozes. Het eerste wat hij van deze knecht van God sprak, was dat Mozes bij zijn geboorte *uitnemend schoon* was.

Als Mozes zélf over zijn geboorte schrijft in Exodus 2:2 zegt hij niet meer dan *'dat hij schoon was'*.

Stéfanus gebruikt woorden die veel dieper en rijker zijn. Hij gebruikt namelijk voor het woord *'uitnemend'* het Griekse woord *'theos'*, dat God betekent.

Dus Mozes was schoon voor God. Zijn ouders ontdekten bij Mozes een Goddelijke schoonheid. Dat wil zeggen: er was iets in Mozes dat goed en aangenaam was bij God. Hoe zagen zijn ouders dat? Niet anders dan door het geloof. Zij zagen dat er in dat jongetje iets goeds voor de HEERE gelegd was.

Hoe maakt de HEERE zo iets nu bekend? In de weg van het gebed. Zou ik teveel zeggen als Amram en Jochebed een biddend leven gehad hebben in de tijd van de zwangerschap? Ik denk het niet. Mozes zou hetzelfde gezegd kunnen hebben als later David in Psalm 22:11, *Op U ben ik geworpen van de baarmoeder af; van den buik mijner moeder aan zijt Gij mijn God.* O wat hebben die ouders geworsteld met hun kind. Zeker omdat het gevaar van de dood dreigde als het een jongetje zou zijn. Ze hebben geworsteld om het behoud van hun kind. En wat zegt de HEERE nu van zulke gebedsworstelingen?

In Jeremia 31:16-17 zegt de HEERE tot een bedroefde moeder: *Bedwing uw stem van gewezen en uw ogen van tranen; want er is loon voor uw arbeid, spreekt de HEERE, want zij zullen uit des vijands land wederkomen. En er is verwachting voor uw nakomelingen, spreekt de HEERE.*

Dat is waar geworden voor Amram en Jochebed. Want toen ze hun kind ontvingen uit de hand des HEEREN, zagen ze door het geloof dat hij voor God aangenaam was. Ze ontdekten Goddelijke schoonheid in Mozes.

Mozes werd geboren met een nieuw hart!

Is dát geen wonder?

Hoe kon dat nu eigenlijk zo zijn?

Hoe kon Mozes schoon zijn voor God?

Want ook van Mozes moest toch gezegd worden dat hij in zonden ontvangen en geboren was?

Tóch zagen zijn ouders door het geloof dat hij schoon was voor God!

Hij lag onder de glans van Christus, zo zegt een verklaarder.

Ja dán alleen kan gezegd worden: Hij is schoon voor God!

Dat wil zeggen: zonder zonden. Rein en zuiver voor God.

Nee, dat is een mens nóóit van zichzelf.

Dan is hij zwart en vuil vanwege de zonden. Maar wie wederomgeboren wordt, wordt door de HEERE aangezien in het állesreinigende bloed van Christus en daarom is Hij schoon voor God. Maar er is nog iets dat een vuile zondaar schoon voor God doet zijn. Dat is de volkomen

En was uitnemend schoon! (Handelingen 7:20 midden)

heiligheid en zondeloosheid van Christus.

Toen Mozes schoon was voor God, was zijn erfzonde en zelfs de zonden die hij zou doen, met de onschuld en volkomen heiligheid van Christus bedekt.

Ja dan zie ik een lijn lopen van het huisje in Gosen waar Mozes geboren werd naar de stal van Bethlehem waar Christus geboren werd. Daar heeft het heilig Kind Jezus gelegen in de kribbe van Wie volkomen gezegd kon worden dat Hij uitnemend schoon voor God was.

Wie op Hem door het geloof mag zien, gaat zingen:

*Beminlijk Vorst, Uw schoonheid, hoog te loven,
Gaat al het schoon der mensen ver te boven*

Hebt u die schoonheid al ontdekt tot uw troost?

Hebt u de Koning in Zijn schoonheid gezien?

Terwijl Jesaja getuigd heeft dat er geen gedaante noch heerlijkheid aan Hem te zien was?

En dan toch: zo uitnemend schoon?

Allereerst schoon in Zijn vernedering. Omdat daarin openbaar komt: *Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten, die heeft Hij gedragen, en: Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.*

Dat wordt zo'n wonder voor een arme zondaar, die zuchten moet: *Ik ben zo zwart! Ik ben zo vuil!*

Maar er is méér! Christus is niet in de staat van Zijn vernedering gebleven, maar opgestaan uit de doden. Toen werd Hij nóg heerlijker de schoonste van alle mensenkinderen bij Wie genade is uitgestort op Zijn lippen. Want Hij is verhoogd om de zaligheid toe te passen in harten van zondaren. Is Hij zo voor u al schoon geworden? Heeft het uw ziel weleens vervuld met verwondering en aanbidding? Deed dat u uitroepen, ziende op Zijn schoonheid: *Al wat aan Hem is, is gans begerlijk. Zulk een is mijn Liefste, ja, zulk een is mijn Vriend, gij dochteren van Jeruzalem.* Ja is het al zó geworden in uw leven dat u weten mag hoe de HEERE u ziet in Hem?

Hoe dan? Ach, 't is te groot om het te zeggen.

Maar in Christus is Gods volk uitnemend schoon.

Want voor al Gods kinderen is het waar:

*Gelijk een duif door 't zilverwit,
En 't goud, dat op haar veed'ren zit,
Bij 't licht der zonnestralen,
Ver boven and're voog'len pronkt,
Zult gij, door 't Godd'lijk oog belonkt,
Weer met uw schoonheid pralen.*

Zo was het voor Mozes. Zo is het voor heel de Kerk des Heeren. Uit louter genade.

Om der verdienste van Christus' wil.

J. de Bruin

Femme fatale

Een femme fatale (Frans voor: fatale vrouw) is een type in de kunst en de literatuur die haar schoonheid en seksualiteit gebruikt om mannen te verleiden en in het ongeluk te storten. Een femme fatale is stijlvol, arrogant, intelligent, en heeft een laag beeld van mannen. En die voelen zich door deze houding aangetrokken en tegelijk aangevallen. Izebel was zo'n vrouw. En Cleopatra. Ook Delila. Zij hebben mannen ten onder gebracht. Izebel deed dat met Achab. Cleopatra met Julius Caesar. En Delila met Simson. In het Spreukenboek waarschuwt Salomo al voor de femme fatale. 'Want de lippen der vreemde vrouw druppen honigzeem, en haar gehemelte is gladder dan olie. Maar het laatste van haar is bitter als alsem, scherp als een tweesnijdend zwaard. Haar voeten dalen naar den dood, haar treden houden de hel vast.' Simson is er achter gekomen.

Richteren 16:19

Toen deed zij hem slapen op haar knieën, en riep een man en liet hem de zeven haarlokken zijns hoofds afscheren, en zij begon hem te plagen, en zijn kracht week van hem

Delila wil weten waardoor Simson zo sterk is. Een begrijpelijke vraag, die hij vast weleens meer heeft horen stellen. Maar wel een vraag waar hij geen antwoord op mag geven. Toch wil Delila het weten. Want ze kan er veel geld mee verdienen. En toen is ze een spelletje met Simson gaan spelen. En Simson heeft meegespeeld.

Eerst zegt hij dat hij met zeven verse zelen gebonden moet worden. Waarschijnlijk zijn dat darmen geweest, zoals die ook voor een boog gebruikt worden. Als hij daarmee vastgebonden wordt, is hij machteloos, beweert hij. En Delila probeert het uit, maar komt erachter dat Simson haar wat wijs gemaakt heeft. Hij breekt de sterke pezen door alsof het verkoolde draadjes zijn.

Dan zegt hij dat hij met zeven nieuwe touwen gebonden moet worden. Maar ook die blijken niet tegen de kracht van Simson bestand te zijn.

Delila vraagt hem met steeds meer aandrang te vertellen wat zijn geheim is. En Simson wordt roekelozer. Hij betreft nu zijn haren in het spel. Als zijn zeven vlechten aan een weversboom worden vastgemaakt, is hij machteloos. Hoe we ons dit voor moeten stellen is niet helemaal duidelijk maar waarschijnlijk

gaat het hier om een zwaar weeftoestel waar Delila kleding mee weeft en dat bovendien in de grond is vastgemaakt. Maar weer is Simson in staat om zichzelf te bevrijden en dat toestel raakt nog eens zwaar beschadigd ook. En weer moet Delila constateren dat Simson gelogen heeft.

We merken wel dat Simson beseft dat hij zijn geheim niet mag vertellen aan Delila. Maar deze femme fatale heeft nog wel meer middelen om Simson klein te krijgen. Ze gaat huilen. Ze verwijt hem dat hij niet van haar houdt. En dat houdt ze dagen vol. En Simson wordt er doodmoe van. En uiteindelijk zwicht hij. Hij kan tegen haar tranen en prullen niet op en dan vertelt hij het. Van zijn vader en moeder, en hun kinderloosheid. Van die engel en zijn Nazireërschap. Simson dacht dat hij een spelletje met de zonde kon spelen. Maar het was andersom. Niet hij speelde met de zonde, maar de zonde speelde met hem. En dat werd hem fataal.

En zo is het nog. Als jij denkt dat je 100 meter met de zonde mee kan gaan en dat je zomaar weer terug kunt, dan vergis je jezelf. Dan zegt die femme fatale: en nu neem ik je mee. En je kunt denken: nog één keertje dan. Nog één keer ga ik naar de kroeg. Nog één keer teveel bier. En alleen vanavond kijk ik nog naar een pornofilm. En nog één keer dit en alleen vandaag nog dat. Maar op deze manier komt er nooit wat van terecht.

Simson heeft zijn hart aan Delila gegeven. Hoe kan dat toch? Dat een mens zijn hart aan de zonde geeft? Dat kan als de vreze des Heeren niet de toon aangeeft in ons leven. Want de vreze des Heeren is het kwade te haten (Spreuken 8:13). Dat is bij de zonde vandaan te vluchten en bij de Heere een schuilplaats te zoeken. Maar Simson dacht dat het wel mee zou vallen. Hij vertrouwde niet meer op de Heere. Maar hij vertrouwde op zichzelf. Het was toch altijd goed gegaan? En hij had de Heere niet meer nodig. Want je denkt toch niet dat Simson gebeden heeft voordat hij naar Delila toeging? Maar dan staat Simson er alleen voor. Hij is uitgeleverd aan Delila.

Hoe zal dat aflopen? Dat kan niet goed gaan.

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

In een samenkomst zei Van der Staaij, de fractievoorzitter van de S.G.P., dat het nieuwe moraal is het leven zonder God. We zien de consequenties daarvan in het denken over huwelijk en gezin. De eerbied voor het leven en ook de houding ten opzichte van de wekelijkse rustdag. Door talloze bressen golft kolkend water zich met brute kracht naar binnen. Laten we maar niet te gemakkelijk denken dat we veilig zijn voor dat water. Voor je het weet sleurt de stroom van de tijd ons mee. Aldus het RD van 28 september 2019. Woorden ter overdenking waard. Zelfs meer dan dat. Het is nodig te bidden om wakend vast te mogen houden aan Gods Woord en de Drie Formulieren van Enigheid. Dit is een heilige roeping. Juist in het kerkelijke leven. We dienen vast te houden aan datgene wat we uit Gods hand hebben mogen ontvangen. Dit geldt bijzonder voor de ambtsdragers. De predikanten voorop. Overdenkend wat in het dagblad stond kwam voor de aandacht wat Paulus schrijft in 1 Korinthe 16:13. Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk. Waken, waakzaamheid, is de eerste vereiste. Satan gaat rond als een briesende leeuw en bijzonder als een engel des lichts. Hij maakt op zijn manier en op zijn tijd gebruik van de Bijbel. Wat in het kerkelijk leven binnenspoelt vanuit de samenleving wil men Bijbels een plaats geven. Er kan sprake zijn van een listige gedachte of opmerking. Waar je aan denkt of wat je wilt staat niet in de Bijbel als verboden. Er wordt niet over gesproken of op gewezen. Dit is iets eigens in de samenleving. We kunnen er niet om heen. Maar

Paulus en de tijd

het komt aan op wat Paulus zegt: Staat in het geloof (1 Kor. 16:13). Standvastig. Het geloof in God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest en vanzelf het geloof in het Woord des Heeren. De wil en zo de wet van de Heere. Die levenshouding is niet vrij van strijd, bestrijding en verzoeking. Maar Paulus geeft een hart onder de riem. Het staan in het geloof houdt ook in: Steun zoeken in, kracht putten uit het geloof in de Heere en Zijn Woord. Weest zo mannen van stavast, zegt Paulus. Dat laat geen overdreven houding zien of horen. Het laat vastberadenheid zien als stuwkracht in de samenleving. Dit is vrucht van genade en vrucht van de Heilige Geest in het hart. We worden er door gepantserd. Paulus zelf is een sprekend voorbeeld. Wat heeft hij niet meegemaakt. Hij moest van Godswege naar Rome. Hoe was en ging zijn weg en met welk gezelschap. Maar het geloof in God en in Zijn doen werd in getrouwheid beleden. Zelfs in het uur van doodsdreiging. Paulus deed het werk van een evangelist. Als ambtsdrager in dienst van de Koning van de Kerk, ging het welzijn van de gemeenten hem ter harte. Voor Paulus was niet onbelangrijk de positie van een ouderling. In zijn brief aan Titus (1:9) wijst hij er nadrukkelijk op. Een ouderling dient vast te houden aan het getrouwe Woord dat naar de leer is en zo machtig is beide om te vermanen door de gezonde leer en de tegensprekers te weerleggen. Daar mag niet overheen gelezen worden. Vandaag is het in praktijk brengen hiervan noodzakelijk. Bijzonder alle ambtsdragers dienen dit te doen. De predikanten, de dienaren van het Woord, als eerste. Ze zijn voorgangers. Wie nu God de Heere van harte liefheeft, luistert naar 's Heeren spreken, eisen en opdrachten in het Woord en wenst zich te houden aan het in praktijk brengen van de door de kerk vastgestelde leer gegrond op Gods Woord. In de leer zoals

Gods Woord spreekt. We moeten denken aan de Drie Formulieren van Enigheid. Leven ze voor ons? Wanneer dat zo is, dan ontaarden ze niet in een etiket en leidt het niet tot de opmerking: de formulieren van onenigheid of de formulieren van twist en tweedracht. Soms wordt gezegd: het zijn verouderde formulieren, taal en stijl doen het vandaag niet meer, ze zijn ingewikkeld en onbegrijpelijk. De kerkgang laat het ook zien. Bijzonder voor de middag- of avonddienst is er minder interesse. De catechismus heeft niets te zeggen of mee te geven. De catechismus is niet eigentijds. En maar Avondmaal houden. Er is een losweken van of niet meer verstaan van de praktische Godgeleerdheid. Een uitdrukking van het voorgeslacht, maar niet verouderd. Laat die Godgeleerdheid ook aan de hand van ons leerboek zo verklaard worden dat het verstaan wordt ook door de jeugd. Het leerboek geeft antwoord op vragen, bijzonder op vragen die ons leven en sterven raken. Daar gaat het toch om. Denk aan zondag 1 en wat daarop volgt als onderwijs. Weten we ook wat ons kerkelijk voorgeslacht aan de tweede dienst mocht hebben? Ik heb het zelf gehoord in Rotterdam hoe men aan die diensten dacht en wat men er aan had. Men kon er niet buiten. Het werd gemerkt en gehoord wat men door de zondagse diensten van de Heere in de prediking meekreeg. Door Gods genade mag ik geen vreemdeling zijn van wat Kohlbrugge tot zijn kinderen zei: Kinderen houdt vast aan de Heidelberger. De Heidelberger is gegeven als onderwijzer, als leidsman mede tot verdieping, waar Paulus Titus en de gemeenten op wees. De zaligmakende, de heilbrengende genade Gods is verschenen aan alle, allerlei soort mensen, met welk een rijk doel Titus 2:12-14.

ds. M.C. Tanis

Het ware geloof

Teellinck noemt het ware geloof een voortreffelijk onderdeel van het bruiloftskleed omdat het zo hard nodig is om op een goede manier tot het Avondmaal te komen. Iemand die het ware geloof mist is geen waar christen. Eerlijk schrijft Teellinck dat er vele mensen zijn die zich erop beroemen het ware geloof te hebben, maar het toch missen. Hij noemt de roomsen en de wederdopers. Het ware geloof neemt heel de Bijbel aan. Dus niet alleen de beloften, maar ook de geboden en waarschuwingen. Er is de begeerte niet alleen naar sommige geboden te leven, maar naar al de geboden van God. "Wie niet alles gelooft wat God ons in Zijn Woord voorhoudt, die gelooft helemaal niet, wat hij wel zou moeten doen." Het kan niet zo zijn dat het ene deel van Bijbel wordt aangenomen en het andere deel niet. Wie een deel van Gods Woord verwerpt, verwerpt God Zelf Die de Bijbel gegeven heeft. Zo mag men ook Christus niet delen. Er zijn kerkmensen die Hem alleen nodig hebben als Hogepriester, maar niet als Profeet en Koning. Zij willen wel zalig worden, maar ondertussen willen zij hun eigen weg gaan en naar eigen denkbeelden handelen. Zij willen wel van hun schuld af, maar ondertussen hun oude leven voortzetten.

Waarschuwing

Wie het geloof mist, mist een onmisbaar onderdeel van het bruiloftskleed. Het is een grote zonde het ene deel van het Woord aan te nemen en het andere deel te verwerpen of tenminste te laten rusten en er niets mee te doen. "Heel veel mensen nemen graag de heilzame beloften van het Evangelie aan, zoals de vergeving van de zonde en het eeuwige leven door de verdiensten van Christus. Maar ze hebben zich nog niet één keer echt ingespannen om de geboden van Christus op hun eigen hart te binden, in ware gehoorzaamheid aan Hem. Ze hebben zich ook nog nooit ingespannen om de dreigende waarschuwingen van Christus tot afschrikking van de zonde aan hun ziel voor te houden zoals dat behoort. Dat doen de ware gelovigen allemaal wel (Rom. 1:5; Psalm 119:5 en 120)." Zulke mensen hebben geen waar geloof, maar een schijn geloof. Aan hen die hun zonden niet willen opgeven, wordt geen vergeving beloofd. God zal zulke mensen vanwege hun zonden bezoeken. Velen verwerpen de waarschuwingen die zij verdiend hebben en nemen de beloften aan die zij niet verdiend hebben. Zij stellen zich gerust met de gedachte dat Christus voor zondaren is gestorven om hen zalig te maken. Zij noemen het zelfs een sterk geloof wanneer zij zeggen: 'Christus is toch voor ons gestorven en heeft voor ons betaald!' Zij zijn echter heel ver van het ware geloof vandaan. Hoe is het mogelijk te geloven in de zondenvergeving zonder de zonden te verlaten. Waar God de genade geeft van de vergeving der

zonden komt er ook heiligmaking. De Heere geneest van ongerechtigheden zodat die geen heerschappij meer voeren. Gods kinderen kennen vergeving van zonden en genezing van zonden. Wie niet tegen de zonden strijdt heeft hooguit de naam dat hij leeft. Er mag alleen een aangaan zijn aan het Heilig Avondmaal als het ware geloof, als onderdeel van het bruiloftskleed, er is. De gast zonder bruiloftskleed zal uitgeworpen worden (Matth. 22:11).

Aansporing

Het is nodig alle onderdelen van Gods Woord in geloof te aanvaarden. De hemelse Bruidegom kan niet te doen hebben met een bruid die een gedeeld en ontrouw hart heeft. De Heere eist het hele hart ook hierin dat het hele Woord van God wordt geloofd. Er mag geen onoprechtheid in het hart zijn. Een oprechte gelovige aanvaardt het gehele Woord van God. "Ieder die dit oprecht in praktijk brengt, zal mogen ervaren dat de Heere Jezus heel vriendelijk is voor degenen die Hem door dit ware geloof aan Zijn tafel komt zoeken. Al hebt u nog uw twijfels en al kunt u nog niet vast geloven dat uw zonden vergeven en uw tekortkomingen weggenomen zijn, als u er echter van harte naar verlangt om dat te geloven en daar oprecht naar hongert en dorst, dan bent u een welkome gast aan de tafel des Heeren. U hebt immers met een genadige Heere te doen, Die het gekrookte riet niet wil verbreken en de rokende vlaswiel niet wil uitblussen. Hij heeft beloofd dat Hij al degenen die oprecht hongeren en dorsten naar de geestelijke gaven, wil verzadigen (Matth. 5:6)." De woorden van Christus 'Doet dat tot Mijn gedachtenis' zullen blijven tot aan het einde der dagen. Zo zal er van Gods Woord geen tittel of jota verloren gaan. Houdt steeds opnieuw de Heere Jezus in gedachtenis. Hij heeft ten volle betaald voor allen die in Hem geloven. Het Heilig Avondmaal is een betrouwbaar teken en zegel van Zijn eigen hartenbloed. "Kom dan, kleingelovigen, en denk bij het gebruik van het Heilig Avondmaal aan het bittere lijden van Christus, tot versterking van uw geloof en tot bevestiging van uw verzoening met God."

Ds. A. van Heteren

GENERALE SYNODE

Schrijven over de Generale Synode kan bedenkelijke vormen aannemen. Er is veel voor om achteraf aandacht te geven aan wat er besloten is. Maar als u dit blad onder ogen krijgt, is de eerste vergaderweek al achter de rug. Dat scheelt.

Maar er zijn meer redenen die me toch dringen om enige aandacht te geven aan de komende Synode. Immers, de preses deed het ook reeds en hij was het ook die zelfs het thema van een kerkscheuring besprak. In veel opzichten konden we ons best vinden in veel van wat hij zei. Daar kunnen we dan weer vrede mee hebben. Een andere reden voor deze aandacht is dat veel broeders ons benaderen met de vraag hoe te handelen. De situatie lijkt ook zo ingewikkeld te zijn, dat we samen ons beraaden moeten. Vandaar dat er van de zijde van ons bestuur ook betrekkelijk veel aandacht wordt gegeven aan alles wat er in Nunspeet gaat gebeuren.

En daarbij dan nog het feit dat Maarten Stolk al aardig wat te berde kon brengen in de krant van gisteren. Hij bleek al heel wat te kunnen mededelen over de GS van onze kerken. Ik schrijf dit artikel op vrijdag 8 november. Dat is alweer even geleden als u dit blad in handen krijgt. Commissierapporten vielen hier en daar al open. Het betreft vooral de behandeling van de vrouw in het ambt. Maar ook andere zaken zoals homoseksualiteit zullen weer aandacht krijgen.

Het ziet er wat betreft de vrouwenkwestie naar uit, dat er een studierapport zal komen, waarin de gronden die tot nu toe golden, opnieuw getoetst worden. Gaat het om een totaal nieuwe opzet? De nieuwe hermeneutiek zal zeker een woord meespreken.

Het is nog niet zeker of de GS daarin gaat toestemmen. Is de oude opvatting niet meer toereikend? In het verlengde van een dergelijk voorstel zouden allerlei andere thema's ook opnieuw ter discussie gesteld kunnen worden. Ik noem het Schriftgezag, de verzoening, de scheping.

Er is toch iets voor? Nieuwe vragen uit de maatschappij moeten opnieuw getoetst worden aan Gods Woord. Ik heb wel vertrouwen in de GS dat men hier waakzaam zal blijven. Toch gaan we zodoende hiermee een gevaarlijke route volgen. Bijbels gezag wordt zodoende een zaak die onduidelijk wordt. Het staat er wel zo, maar het betekent wat anders. Het is wel Gods Woord en dat blijft het, maar we lezen het anders. Alleen theologen kunnen dan nog de Bijbel lezen. Herziening is voor meerderen een noodzakelijk gegeven omdat de maatschappij verandert. Kan dat een grond zijn? Er is veel meer voor te zeggen om hier niet aan te beginnen. We zouden er toch ook niet toe overgaan om te onderzoeken of Christus plaatsvervangend en Borgtochtelijk geleden heeft. Daar denken allerlei mensen inderdaad ook verschillend over. We kunnen beter blijven voortgaan op de weg van de kerk van alle tijden.

De glijdende schaal is hier verder ook van toepassing. Het komt van a tot b en zo verder, van kwaad tot erger. Hebben de kerken die nu vrouwen op de kansels hebben, daar enig baat bij gehad? Integendeel.

En als we op dit onderdeel (onderdelen) uit de bocht

gaan, wie garandeert dan dat het ook op andere onderdelen niet ook zo zal gaan? Er is dan toch een precedent?

Bewaar het Pand heeft aangegeven dat het goed zou zijn als de GS zou uitspreken dat kerken met de vrouw in het ambt zich de facto buiten het kerkverband plaatsen. Maar zeker, dan moet de GS eerst recht antwoorden op revisieverzoeken e.d.

Waarom dit voorstel?

Wel, als het praktijk wordt, dat de vrouw incidenteel in het ambt wordt gedoopt, krijgen ambtsdragers en veel trouwe leden van onze kerken het moeilijk. Kunnen we in de kerk blijven? Als nu de Synode de bedoelde uitspraak zou doen, dan kan men op goede gronden CG blijven. Want het officiële standpunt is bekend.

Het advies van BhP is dus positief bedoeld, om iedereen in de kerk te kunnen houden, ook als vrouwen meer rechten zouden krijgen, hetgeen wij niet hopen.

Ik zag ook dat er drie voorstellen ter tafel komen. Het werd echter al aangegeven dat het neerkomt op twee. Toch is een "derde" lijn wel genoemd en dat kan dan alleen maar een groter gevaar betekenen.

Daarnaast zijn er andere zaken die gisteren ook onrust gaven bij mij. Het ging ook over kerken die nog maar één dienst per zondag houden. Daar schrok ik toch ook weer van. Ik kan meevoelen met gemeenten waar dit aan de orde is. Maar ik heb het ook meegemaakt dat een ouderling tijdens kerkvisitatie zei dat een tweede dienst eigenlijk een veel te zware last was voor de kerkgangers. Dus ook de kerkenraden mogen hier wel inkeren tot zichzelf. Ik merk tegelijk op dat er veel gemeenten zijn waar de tweede dienst even trouw bezocht wordt als de eerste. Ik neem dat elke zondag weer waar.

Dan was er nog de zaak van het stemrecht voor niet CG "afgevaardigden". Ik merk wel op: als dit gestalte zou krijgen, kunnen we niet meer spreken van een CG kerkelijke vergadering.

Ik heb tenslotte geconcludeerd dat de samenwerking met GKV en NGK zo diep in ons binnenste is doorgedrongen, dat er eigenlijk toch al niet meer gesproken kan worden van "de" Christelijke Gereformeerde kerk, als veertig procent al een samenwerkingsverband kent. Dat is schokkend. Eigenlijk is de CG kerk een zaak uit het verleden. Wie zijn we nog? Ik spreek beslist geen oordeel uit over de genoemde andere kerken, maar het feit ligt er wel. Dan ook de vraag gesteld: Ben ik, bent u nog Christelijk Gereformeerd? Is dat belangrijk? Zegt u het maar. De eigenlijke vraag is: Ben ik een levend lidmaat van die ene heilige algemene Christelijke Kerk? Moge het beginsel van onze kerken juist door de strijd heen te meer kracht openbaren.

Ds. P. Roos

Loslaten

Het is eigenlijk geen vraag voor onze vragenrubriek. Iemand wil graag een bepaalde verlegenheid en een schuldgevoel delen. Ik hoefde er in ons blad niet op in te gaan, werd gezegd, maar ik heb gedacht het toch maar te doen. Omdat er meerdere zijn die met dezelfde gevoelens lopen. Daarom kom ik in dit artikel even op bezoek bij diegenen die een hulpbehoevende huisgenoot niet langer thuis kunnen verzorgen of die met schuldgevoelens worstelen nu hun kind of vrouw of man niet langer thuis woont.

U hebt een zorgenkind, een kind dat lichamelijk en/of geestelijk gehandicapt is, en u verzorgt uw kind met liefde. U hebt als ouders die veelal zware taak in liefde op u genomen. Nu bent u ouder geworden en u wilt het misschien voor anderen niet weten, maar het gaat u wel heel zwaar vallen. U moet echter niet aan een uit-huis-plaatsing denken. U verzet zich tegen die gedachte. Anderen hebben een uit-huis-plaatsing van een huisgenoot al achter de rug, maar bleven teleurgesteld en met een schuldgevoel achter. U vindt dat u tekort geschoten bent. U vindt het erg dat vreemde handen uw kind nu verzorgen. U ziet misschien dat het kind een mindere verzorging krijgt dan het thuis kreeg van u. Of u ziet juist dat uw kind een betere verzorging krijgt en dat steekt; al zegt uw verstand dat u het niet langer kon volhouden. Kortom, de hele gang van zaken bezorgt u verdriet.

Ik denk aan een ander geval. Uw lieve man, met wie u lief en leed deelde gedurende lange tijd, is bedlegerig geworden of lijdt in toenemende mate aan de ziekte van Alzheimer. U zag het als uw taak hem te verzorgen, maar er is helaas een einde aan gekomen. Het ging niet meer en mede op aandrang van de kinderen is hij het huis uitgegaan, zijn eigen huis, en in de pleegzorg terecht gekomen. U kon het in het begin niet uitstaan dat vreemden uw eigen man verzorgen, en al bent u daar nu al wat aan gewend geraakt, een stil verdriet leeft in uw hart. Soms ook schuldgevoel. Misschien wel opstand.

Ik wil u in uw smart en onder alle gevoelens die u hebt graag vertroosten. Allereerst wanneer u gekweld wordt door eenzaamheid. Het is wellicht al weer jaren geleden dat uw thans dementerende man u liefkoosde. Nu kent hij u amper meer. Wat is dat een ellendig gevoel van eenzaamheid. De liefde en hulp van uw kinderen, mocht u die nog hebben, kan dat gevoel niet helemaal wegnemen. Anderen in soortgelijke situaties kunnen u beter begrijpen, maar niet de eenzaamheid wegnemen vanwege die scheur die er loopt in die toch zo unieke huwelijksrelatie.

Ook eenzame mensen kunnen bij de Heere Jezus terecht, Die Zelf bij ondervinding weet hoe schrijnend eenzaamheid kan zijn. Hij weet de smart te verlichten en door Zijn nabijheid het meest mismoedige hart te

vertroosten. Hij doet dat door Woord en Geest. Hij wil u helpen uw kruis te dragen. Doe toch een beroep op Hem!

Ten tweede: uw moeite, of het nu een uit huis geplaatst kind, of een uit huis geplaatste echtgenoot betreft, heeft ook te maken met het feit dat wij mensen van nature niet los kunnen, niet los willen laten. Daar vechten wij tegen. Loslaten is een stukje sterven en dat willen wij niet. Ook in deze moeite hebt u hulp nodig. Een ambtsdrager, een vriend, professionele hulp kan verlichting geven. Maar er is er ten diepste toch maar Een Die ons wil en kan leren los te laten. Hoe Hij ons dat leert? Door ons door Woord en Geest aan Hem te verbinden. O dat uw hart daar toch vooral verlegen om was, om Zijn nabijheid en de ervaring van Zijn medelijden en zondaarsliefde in uw hart! In het vrezen van de Heere leren we los te laten en te sterven. We zullen nooit leren los te laten, indien de Heere ons niet aan Hem verbindt en smaak geeft van het heil dat nooit vergaat. Dan gaat u het Asafsgeheim leren: Bezwijkt dan ooit in bittere smart, of bange nood mijn vlees en hart, zo zult Gij zijn voor mijn gemoed, mijn Rots, mijn Deel, mijn eeuwig Goed!

En een schuldgevoel hoeft u alleen maar te hebben als er werkelijk sprake is van schuld. Niet als er sprake is van overmacht. Het is de liefde tot uw vrouw, uw kind, die u gevoelens van schuld bezorgen. En het is inderdaad heel moeilijk als de dementerende vrouw haar man gaat verwijten waarom hij haar 'daar' heeft gebracht. Het lijkt me heel erg zwaar om mee te maken. Denk ook aan al de jaren dat u het kon en mocht doen, de verzorging van uw kind of man. Was God het niet Die u daar de kracht voor gaf? Diezelfde kracht hebt u ook thans nodig en wil de Heere u geven. En al kunt u uw man of vrouw of kind niet meer verzorgen, omdat u zelf oud(er) geworden bent, u hebt de taak uw geliefden zo veel het kan nog te bezoeken en bij hen te zijn. U wilt nog zo graag wat voor hen betekenen. En de Heere weet ook dat het zeer vermoeiend is om steeds op bezoek te gaan. Hij wil er de kracht voor geven, maar een weekje er tussen uit bijvoorbeeld mag en kan ook, zonder schuldgevoel! Ik denk aan die vrouw die haar zieke man dag aan dag opzocht in het verpleegtehuis, waar hij al vele jaren werd verpleegd. Op aandringen

van de kinderen ging ze een week uit en nam deel aan een bootreis. Na de eerste nacht besloot ze van de boot af te gaan en weer naar haar man te gaan. Ik snapte haar toen ze bepakt en bezakt de boot probeerde te verlaten en had een gesprek met haar. Ze had niet kunnen slapen, omdat ze aldoor maar aan haar man moest denken. Ze was verdrietig vanwege een knagend schuldgevoel. Ik op vakantie en hij in een verpleeghuis! Het werd tijdens ons gesprek opgebiecht en toen kwam het hoge woord eruit: ze wilde wel graag even uit, maar het kon immers niet? En toen de kinderen aandrongen stemde ze uiteindelijk een beetje opstandig in. Maar... zonder te vragen of de Heere met haar mee wilde gaan! Dat werd haar tot schuld en alsnog hebben we dat aan de Heere gevraagd. En ze heeft een heerlijke week gehad, waarin de Heere alles wel maakte. Dat lieve mens

heeft genoten en ook nog enkele jaren daarna was ze steeds van de partij. Ze is er niet meer. Eerst stierf haar man en kort daarna stierf zij. Afgelost van haar taak. Ook zij mocht de Heere vrezen en mag nu rusten met alle vermoedigen van kracht. De Heere weet wel wat we nodig hebben? Weten wij het ook? Maken we het Hem bekend? Mogen we zelf de Heere vrezen en ootmoedig wandelen met God?

Fijn dat u iets van uw moeite met ons wilde delen. Laten we allen oog hebben voor elkaar en elkaar niet vergeten.

Ds. K. Hoefnagel

Aangaande onze Generale Synode

Deo volente zal van 12 t/m 15 november de eerste vergaderweek van onze Generale Synode (GS) plaatshebben. Het zal u niet ontgaan zijn, dat er op de vergadering van de GS veel belangrijke vraagstukken ter tafel komen. Die vraagstukken gaan ons allen aan. Bijzonder noemen we de kwestie 'vrouw in het ambt'.

Als het om deze kwestie gaat, hebben de ontwikkelingen elkaar in hoog tempo opgevolgd. In de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt, waar men de vrouw in het ambt altijd afwees, is men in korte tijd tot een totaal tegengestelde visie gekomen: alle ambten zijn daar opengesteld voor de vrouw. Hetzelfde geldt al enige tijd van de praktijk in de Nederlands Gereformeerde Kerken. De zogenaamde nieuwe hermeneutiek heeft daarbij een grote rol gespeeld. We zien deze ontwikkeling als een waar-schuwend voorbeeld!

Met verdriet hebben we vernomen dat er ook in onze kerken diverse gemeenten zijn die eenzelfde voornemen hebben. Zelfs zijn er enkele gemeenten geweest, die inmiddels vrouwen in het ambt hebben bevestigd. Welbewust hebben zij, voordat de synode over deze dingen zou gaan spreken, een nieuwe stand van zaken geforceerd.

Men heeft daarbij de duidelijke uitspraken die de GS in 1998 deed, terzijde geschoven. Grondig is destijds gestudeerd op de vraagstukken rond de vrouw in het ambt. Nadrukkelijk is daarbij betrokken dat het tot het bijzondere ambt behoort om ambtelijk leiding te geven aan de gemeente. En volgens de huidige synodepreses heeft de GS toen na een intensieve studie uitgesproken dat het

dragen van een ambt uitsluitend voorbehouden is aan mannenbroeders. Verschillende deskundigen hebben uitgesproken, dat als een plaatselijke kerk deze besluiten welbewust terzijde schuift, en dat ook nog op een moment dat men weet dat de GS zich op deze kwestie zal beraden, men zich feitelijk buiten het kerkverband plaatst. We hopen en verwachten dat de GS openlijk zal uitspreken dat kerken die de vrouw in het ambt aanvaarden, zich de facto buiten het kerkverband stellen.

Met nadruk willen we als bestuur van Bewaar het Pand uitspreken dat het gedogen van gemeenten die welbewust tegen deze kerkelijke besluiten ingaan, en een on-schriftuurlijke praktijk hebben ingevoerd, op geen enkele wijze een mogelijkheid kan zijn. Feitelijk hebben ze de gemeenschap met het kerkverband verbroken. Van harte hopen we dat ze zich van de on-schriftuurlijke praktijk van het instellen van vrouwelijke ambtsdragers zullen afwenden en zullen terugkeren tot de gemeenschap van onze kerken.

Op al onze afgevaardigden rust een zware taak. Ze zullen, in nauwe gebondenheid aan Schrift, belijdenis en kerkorde gewichtige beslissingen moeten nemen. Geve de Heere hun wijsheid en alles wat nodig is. Hartelijk bevelen we het moderamen en de afgevaardigden van de GS in uw voorbede aan.

Het bestuur van Bewaar het Pand

Justinus Martyr, verdediger en uitlegger (7, slot)

Nog één keer houden we ons bezig met Justinus Martyr (ca. 100-165 n. Chr.). Ditmaal eerst kort aandacht voor twee facetten van Justinus' spreken over de kruisdood van Christus die nog niet aan de orde kwamen. Vervolgens maken we de balans op: Wat kunnen we van Justinus leren?

Het doel van Christus' kruisdood

U herinnert het zich waarschijnlijk nog wel: Terwijl Justinus met de jood Trypho in gesprek is over het christelijk geloof, vraagt Trypho, hoe het mogelijk is dat de Heere Jezus zo'n smadelijke en vervloekte dood moest sterven. Wijst de kruisdood er juist niet op dat Hij een vervloekte, een vijand van God en dus niet de Christus is?

Die vraag geeft Justinus aanleiding om duidelijk te maken, hoe ook het Oude Testament al spreekt over het kruis van Christus. In de boeken van Mozes, de profeten en de psalmen. Maar dezelfde vraag biedt Justinus ook gelegenheid om te spreken over het doel van Christus' kruisdood. God de Vader heeft Zijn Zoon naar deze wereld gezonden om de vloek te dragen in plaats van vloekwaardige zondaren.

Persoonlijk

Dat Justinus ook oog heeft voor de wijze waarop zondaren deel krijgen aan dit werk van Christus, blijkt met name in een tweede facet van Justinus' spreken over de kruisdood van Christus dat onze aandacht nog moet hebben: de persoonlijke wijze waarop hij Trypho en diens metgezellen steeds aanspreekt. Ontdekkend wijst hij de zonde aan: *'Maar u hebt nooit betoond dat u vriendschap of liefde had: noch ten opzichte van God, noch ten opzichte van de profeten, noch ten opzichte van uzelf. Maar zoals blijkt, bent u altijd afgodendienaars en moordenaars van de rechtvaardigen geweest'* (Dialogo, 93). Eerlijk wijst hij Trypho en zijn metgezellen erop, dat zij schuldig staan aan de kruisdood van Christus.

Maar ook wijst Justinus op de vergeving die voor Trypho en de zijnen mogelijk is. Die vergeving kan er echter niet zijn zonder berouw over de zonden, zonder het gelovig erkennen van Jezus als de Christus, en zonder dat Gods Wet in onze harten geschreven wordt, aldus Justinus. Ernstig waarschuwt hij Trypho en zijn metgezellen vervolgens, dat zij de Christus niet in ongeloof verwerpen en daarmee vervloeken: *'Maar indien u zowel Hemzelf als degenen die in Hem geloven, vervloekt, en zo vaak u er de macht toe hebt, uit de weg ruimt ... hoe zal dan ook bij u niet bezocht worden dat u zelfs uw handen aan die Jezus geslagen hebt'* (Dialogo, 95)!

Balans

Tot zover een korte kennismaking met Justinus. Tenslotte stellen we de vraag: Wat kunnen wij uit zijn leven en werk leren? Zonder volledig te kunnen zijn, noem ik drie leermomenten.

[a] Letten we allereerst op zijn *bekering*. Nooit mogen wij 'het boek van de kerkgeschiedenis' lezen zonder verwondering over het genadewerk van God in zondige mensen. Ook in Justinus' bekering schittert Gods vrije genade. De Heere brengt een (misschien nog jonge) wijsheidszoeker en waarheidszoeker in aanraking met een oude christen, die hem wijst op de Schrift. En het wordt Justinus tot eeuwige zegen! Wat wordt hier enerzijds duidelijk, dat het de Heere is Die zondaren zoekt voordat zij Hem gaan zoeken. Anderzijds blijkt ook dat Hij Zich juist in de weg van de middelen wil laten vinden. Niet om het zoeken. Maar wel *in de weg van* het zoeken. De God van Justinus leeft nog!

[b] Een tweede leermoment ligt in Justinus' *verbondenheid aan de Schrift*. Bij het begin van zijn bekering wordt hij al op de Schrift gewezen. Justinus heeft zich een levenlang in de Schrift verdiept. En in het aangezicht van de marteldood spreekt hij er *nóg* over. Vooral

in de *Dialogo met de jood Trypho* blijkt, hoe grondig Justinus' kennis van Gods Woord geweest is. Wat we daarbij niet moeten vergeten, is dat Justinus helemaal aan het begin van de kerkgeschiedenis stond. Hij kon niet beschikken over allerlei moderne zoekfuncties. En heel veel theologische bezinning op de Schrift (bijvoorbeeld over de Drie-eenheid, de twee naturen, de genadeleer enz.) moest nog plaatsvinden. Bovendien was hij niet christelijk opgevoed. In dat licht is zijn Bijbelkennis beschamend. Laat ons leven, net als dat van Justinus, gekenmerkt mogen worden door een trouwe en biddende omgang met de Schrift. En laten we van Justinus leren om bij de uitleg van het Oude Testament nooit voorbij te gaan aan de vraag, waar Christus in dit gedeelte is.

[c] Een derde leermoment is Justinus' grote *bewogenheid* met zijn medemens. Zowel in zijn *Apologieën* als in zijn *Dialogo* blijkt, dat hij diep doordrongen was van de ernst van de eeuwigheid. In het licht daarvan heeft hij anderen gewezen op de ene Naam Die onder de hemel gegeven is tot zaligheid. Laten we er daarbij op letten, dat Justinus niet alleen bewogen was met heidenen, maar ook met de joden. Ook hen zocht hij ervan te overtuigen dat Jezus de Christus is. Het woord 'dialogo' in de titel van zijn hoofdwerk wil bepaald niet zeggen dat Justinus zich beperkte tot een vrijblijvend gesprek tussen christenen en joden. Integendeel, hij blijkt er diep van overtuigd dat ook het volk van de joden zonder Christus verloren zal gaan. Laten we in onze omgang met onze medemens en ook met het joodse volk iets van dezelfde bewogenheid mogen kennen.

Ds. A.J.T. Ruis

10 Nieuwe hermeneutiek en de duivel

Regelmatig verschijnen er boeken van ds. P. den Butter. Daar zijn we blij mee. Ook met zijn nieuwste boek dat gaat over de duivel. Vanuit Gods Woord worden vele gegevens op een geordende en duidelijke manier beschreven. De strijd tussen Christus en de duivel wordt getekend. Christus heeft de overwinning op de duivel behaald en zal die ook definitief behalen. De duivel wil mensen graag laten geloven dat hij niet bestaat of niet gevaarlijk is. Twee passages uit de Bijbel heeft de auteur met elkaar vervlochten: de moederbelofte (Gen. 3:15) en Openbaring 12. Mijn aandacht werd met name getrokken door het verband dat ds. Den Butter legt tussen de nieuwe hermeneutiek en de duivel. Ds. Den Butter ziet duidelijk de werking van de duivel in de nieuwe hermeneutiek, het nieuwe Schriftverstaan, dat er in onze tijd is, soms ook in onze Chr. Geref. Kerk.

Nieuwe hermeneutiek

Hermeneutiek houdt zich bezig met vragen als: hoe lezen wij de Heilige Schrift, hoe moeten wij de Bijbel verstaan en uitleggen. Een nieuwe manier van Bijbel lezen wordt aangeprezen. Eeuwenlang gold het gezag van de Bijbel. Onder invloed van het moderne denken is het verstand over de uitleg van de Bijbel gaan heersen. Op blz. 112 lezen wij: "Een nieuwe hermeneutiek deed zijn intrede die beweert dat veel van wat de Bijbel zegt als tijdgebonden moet worden verstaan. Veel van wat in vroeger tijden gold, geldt daarom vandaag niet meer. Vooral op het terrein van de ethiek heeft dit grote gevolgen." Ds. Den Butter noemt de plaats van de vrouw in de kerk en homoseksuele relaties. We lezen daarover op blz. 112: "Geeft de Bijbel aan de vrouw geen plaats in de ambten, het nieuwe verstaan van de Schrift kent de vrouw die plaats wel toe. Wat de Bijbel daar altijd van gezegd leek te hebben moet nu anders worden verstaan. Wijst de Bijbel homoseksuele praktijken radicaal af, via de nieuwe hermeneutiek wordt de conclusie getrokken dat mensen met een homoseksuele geaardheid overeenkomstig die geaardheid mogen leven. Wat de Bijbel op dit terrein lijkt te zeggen is namelijk anders bedoeld. Met het oog op het gebod om elkaar lief te hebben, dient zulke mensen niets in de weg te worden gelegd. Het gevolg van dit alles is dat in allerlei kerken grote spanningen zijn ontstaan die zich uiten in heftige discussies."

De duivel

De duivel is de grote leugenaar. Hij wordt de vader der leugenen genoemd. Ds. Den Butter ziet de vraag onder ogen of de nieuwe hermeneutiek is beïnvloed door de duivel. De duivel probeert Gods Woord weg te houden. Leken werd in het verleden verboden de Bijbel te lezen en Bijbels werden verbrand. Ook laat de duivel Bijbel pro-

duceren in onbetrouwbare vertalingen. De duivel wil dat de Bijbel op een valse manier wordt uitgelegd. We lezen op blz. 113: "Ook door een nieuwe hermeneutiek? Ja, ook door een nieuwe hermeneutiek. Dat mes snijdt zelfs aan twee kanten. Het ontnemt mensen de Bijbel, want ze denken dat ze die toch niet meer goed kunnen begrijpen. Bovendien ontstaan er binnen kerken ook onzalige twist-gesprekken, waardoor de eigenlijke taak van de kerk in het gedrang komt." Ds. Den Butter schrijft dat het best zo zal zijn dat mensen die een nieuwe uitleg van de Bijbel voorstaan het goed bedoelen. Geen haar op hun hoofd zal eraan denken de duivel te willen dienen. Paulus ontmaskerde Hymeneüs en Alexander (1 Tim. 1:20), Fygelus en Hermogenes (2 Tim. 1:15) en Hymeneüs en Filetes (2 Tim. 2:17). Wat Paulus deed is ook vandaag nodig. We lezen op blz. 114: "De tijd van de antichrist zal een tijd van leugen zijn. Links en rechts zal er de leugen zijn. Als we de tijd waarin wij nu leven proberen te verstaan, ontdekken we allereerste hele of halve leugens. Het zijn evenzovele symptomen, die ons vertellen dat we al een heel eind onderweg zijn naar de tijd van de antichrist."

Ds. A. van Heteren

Ds. P. den Butter, De Boze overwonnen, wat de Bijbel zegt over de duivel, paperback, 141 blz., € 18,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3014 4

**PERS
BERICHT**

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE BEZINNINGSKRING BINNEN DE CLASSIS LEEUWARDEN.

Op D.V. Vrijdag 22 november a.s. wordt er weer een bezinningsavond gehouden.

Ds. A.C. Uitslag hoopt te spreken over :
Blijven of weggaan!?

Hoe lang kunnen we nog Christelijk Gereformeerd zijn?
In de inleiding zal er op de besluiten van de eerste week van de GS worden gereflecteerd.
Deze bijeenkomst wordt gehouden in de grote zaal van de Chr. Geref."Sionskerk"
Haadweg 127 Damwoude.
Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen.
Aanvang :19.45 uur.
Allen van harte welkom!

VAN STAVEREN

begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 5 december 2019. Kopij graag binnen donderdag 21 november 2019.

Ds. J.M.J. Kieviet

Ds. J.M.J. Kieviet mag weer thuis zijn na een operatieve ingreep ondergaan te hebben in het ziekenhuis. We wensen hem van harte verder herstel toe.

Ds. H. Polinder

Ds. H. Polinder mocht herdenken 25 jaar predikant te zijn. We hopen dat hij nog vele jaren mag dienen in onze kerken. We wensen hem samen met zijn vrouw en kinderen van harte Gods zegen toe.

Ds. W.L. van der Staaij

Ds. W.L. van der Staaij heten wij van harte welkom als nieuw bestuurslid van de stichting 'Bewaar het Pand.' Van harte sterkte en Gods zegen toegewenst bij het innemen van uw plaats in ons bestuur.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Stichting China
Veenendaal

**Donkere wolken
boven China's kerk**

Verdrukt! Niet verlaten!

Bid voor de verdrukte christenen!

STORT UW GIFT OP:
NL02 INGB 0000 3206 66
t.n.v. Stichting China

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E.a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E.pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 27,50,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 30,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag. Contactadres Canada:

D. Kleinjan Tel. 905-627-8556 mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

DE BIJBEL EEN VERGETEN BOEK?

Het grootste aantal Duitsers beschouwt de Bijbel als een boek voor oude, zieke of eenzame mensen.

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie of een presentatie.

Voor giften aan de
St. Vrienden van Heidelberg en Dordrecht:
NL35 ABNA 0548 9879 20

Begravenisonderneming de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam	Dordrecht e.o.	Waardenburg
0184 - 61 11 54	078 - 641 27 40	0418 - 65 20 39

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Winter
campagne
2019-2020

Geef Jolena hoop de aankomende koude wintermaanden...

Voor € 12 per maand zorgt u ervoor dat Jolena in de koude wintermaanden dagelijks een warme maaltijd en onderwijs krijgt.

Doneer nu op
komoverenhelp.nl

of scan de QR-code

Een noodkreet uit Malawi: 'Geeft u ons toekomst?'

Timotheos

Timotheos Foundation werkt nauw samen met de Reformed Presbyterian Church of Malawi.

Wezenzorg – Voeding/gezondheid – Onderwijs – Evangelisatie

In Malawi zijn ruim één miljoen weeskinderen. Deze kinderen zijn erg (kans)arm. Geeft u deze kinderen een hoopvolle toekomst?!

U kunt uw gift overmaken via www.timotheos.nl/doneer of op NL57 RABO 0161 4855 02 t.n.v. Stichting Timotheos.

